

L'ESQUELLA

DE LA TORRATXA

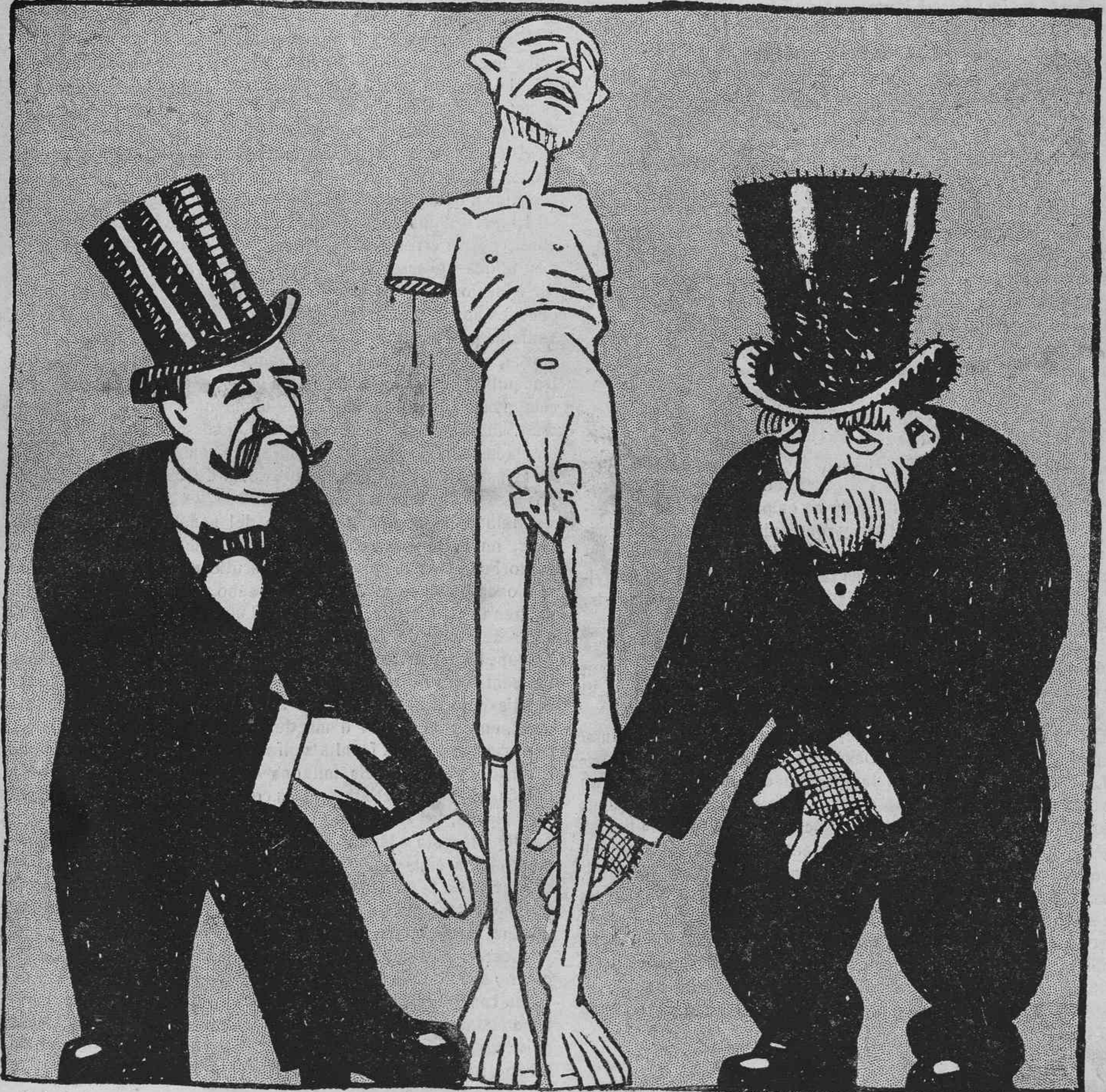
BARCELONA, 5 DE JULIOL DE 1912

Núm. 1749 ————— ANY XXXIV

PERIODIC HUMORISTIC ILUSTRAT

10 centims ————— Atrassats: 20

apa.

MANCOMUNITATS

El Projecte: - Entre'l Congrés y el Senat,
bastant «manco» seré aviat.

Elogi a la dona bruta

No totes les dones que semblen brutes ho són en la perfecció que cal, ni totes les dones que semblen netes deixen d'esser brutes. La dona es misteriosa fins en això. N'hi han que freguen els rajols tres cops per setmana y no's renten la cara no més que per la festa major; altres, inversament, sols netegen la casa per la festa major y s'esbandeixen el rostre cada jorn. En qüestió d'esbandiments corporals, les més netes són, indubtablement, les més brutes. Algunes aguanten la brutícia per virtut; altres, l'única virtut que serveix es la netedat. Y si desde aqueix orde transcendental de fets, descendim als de la vida vulgar, veurem coses més rares. Perquè la dona bruta no es precisament aquella que tasta les salses xarrupantles en la mateixa cullera; es aquella que'n tira algunes gotes a la palma de la mà y la refrega, després del xarrup, com qui no fa res, en la prominència ventral. Tampoc es precisament la bruta la que deixa pudrir les criatures dintre's volquers, sinó aquella que'ls muda sovint y para taula sense haver tocat aigua ni sabó. Ni tampoc es ben bruta la desmanjada en cassar pusses, sinó l'altra que les agafa ab art y les pasta, ab l'ungha del dit gros, sobre tots els mobles. Lo mateix que la que no's pentina fins havent dinat y la que porta la mitja a garró, que són bon xic més netes que la que's pentina tot guisant y la que s'estreny la lligacama a cada moment.

En fi, estic persuadit que la brutícia ben entesa constitueix la perfecció d'una dona de sa casa. Una mitja brutícia en la muller es mitja vida pera'l marit. Viure ab una dona neta es viure ab una dona en remull, ab una sirena de safreig o de banyera. Per lo demés, el tipo de dona neta no es pas envejable. Sol esser petita, nerviosa, susceptible y rondinaire. Mai està per vosaltres: està pels fregalls, pel lleixiu, per l'espolsador y per l'escombra. L'interessen molt més les taques dels rajols, les trenyines del sostre, la pols de les lleixes y la simetria dels armaris, que no pas el vostre goig y la vostra tranquil·litat. Us treu de les habitacions que's proposa netejar y us priva d'entrar a les que ja són netes, us espia pera veure si escupiu a terra y cada cop que enceneu una cerilla cal empendre un treball d'exploració pera cercar l'escupidora, que mai roman en el mateix lloc.

Dificilment, ab una dona neta, trobareu una ocasió oportuna pera aqueixes diurnes expansions que fan la delícia del matrimoni. Li manca temps: l'espera la gibrella del midó, o ha vist un poc de verdet en una casseroleta y vol treure'l immediatament. Quan us apar més desvagada y acull vostra proximitat ab aqueixa lassitut de consentiment que tant anima, allavors es quan devé més perillosa. Us agafa ab dolcesa per la solapa, us atrau, us mira y us remira, no pas als ulls ni a la cara, però, en fi, com que sospira y gesticula sense excitació, la creieu amorosa, mes, de sopte, ella us rasca ab l'ungha del dit xic el coll del gec, us adoba la corbata, us inspecciona ab detenció els punys de la camisa, les arrugues de l'ermilla, els cuixots de les calses, les unghes de les mans, y acaba per dirvos graciosament:

—¡Ets un porc!—Y s'aparta.

¡Oh! La tutela de la dona neta es de les pitjors. Les vostres taques, els vostres descusits, són la seva deshonra. Si perdeu un

botó, la perdeu an ella. Si us feu un estrip, se mor o us mata. Una gota de vi a les estoballes la fa delirar, el foradec d'una guspira, tan natural en les robes d'un fumador, la fa encendre de coratge. Us escalfa els peus cotidianament, us amaga la pipa, no us deixa criar gos, us fa beure aigua de colonia y us axila ab la més gran inoportunitat excusantse en que feu pudor.

En cambi, la dona bruta sol esser alegre y pacienta, té l'esguard dolç y les mans grassonetes. Viu pera vosaltres, en lloc de viure, com l'altra, pera la pulcritud de la casa. No sent mai pressa pera endressar. No es inquisidora ni agressiva. Si sou brut us ajuda a esserho y si sou net no us contradiu. Sobre aqueix punt sab mantenirse en una plausible tolerancia. Això es causa de que a l'home net li sigui més facil acostumarse a la brutícia, que a l'home brut, a la netedat. Aixís, doncs, la dona bruta triomfa sempre sobre el marit, mentres que la neta lluita en và durant tota la vida.

Els matrimonis bruts troben l'alegria en la brutícia. Un cabell a la sopa es un motiu de divertiment. Se discuteix ab alegria d'ont haurà sortit y a qui pertany: es ros y llarg, serà teu; es negre y curt, serà meu, a no esser que... Y s'acaba l'amigable discussió ab maliciosos suposits y superbes riallades.

El fastig no es altra cosa que una mania orgànica, y la dona bruta cura aqueixa aprensió del ventrell a l'home més recalçant, es a dir el perfecciona.

El marit d'una dona bruta, a tot arreu viu, y a tot arreu dorm, y a tot arreu s'atipa. No li cal ensumar els llits de les fondes, ni desengrassar els plats y les copes ab el toballó, ni analisar minuciosament ab la punta de la forquilla les viandes complicades abans de portarles a la boca. Està fet a tot y menja la xanfaina pels hostals—aqueix guisat en el qual, si s'hi cerca una mosca, s'hi troba sempre perfectament dissimulada—ab la major tranquil·litat, y tira les sabates als insectes que puguen per les parets, sense enfadarse, fent gala d'una notable punteria, recordant batalles semblants sostingudes al costat de la seva esposa, en els insomnis platxeriosos de les nits caldes.

Benaventurat aquell que viu exemp de les preocupacions imposades per una dona neta.

Malhaja la dona neta que fa del seu marit un ser temorenc, un feble que recula davant d'un minúscul parassit y el contorba lo més despreziable. La brutícia acompanya a l'hèroe, al filosof y al poeta. Ab raspalls, sabó y aigua clara, no's conquisten territoris ni's dominen nacions. Els guerrers triomfen a copia de suors, de vi, de ronya y de tabac, que són brutícia. Els filosofos s'imposen, oblidant que existeixen banyeres y secrecions. Els sants no's rentaven, y en quant al poeta no's rentaria si no existissin jocs florals y reines de la festa. El poeta, instinctivament, endevina que la dama de la seva elecció, com damisela ben criada, posseeix facultats olfatories extraordinaries y el poeta's renta y's muda els mitxons abans de la cerimonia. Per lo demés, ell, com l'artista, sab lo contraris que són a l'inspiració els raspalls, les esponges y els barbers.

¿Qui li resta a la dona neta pera acompanyarla armoniosament en els seus deliris de netedat? Li resten el buròcrata, el comerciant a la menuda y el pianista—l'ivori de les tecles no tolera les unghes llargues, y l'home que s'arrasa les unghes està en camí de permetre tota la netedat que se li imposi.

Lector: medita les meves paraules. Ja deus haver endevinat que no soc noucentista y que pertanyo a la democracia. Els que tenen cambreres, criats y servidors de totes categories, no sabran mai ab quina mena de dona s'han casat. Entre les classes privilegiades tot es ficció. Això no priva que jo no sigui un home d'experiencia y que en Josep Arús (*), el meu bon company, no

(*) Vegis el seu article en *La Campana de Gracia*, edició del 22 de Juny, batallada 2250.

JA N'HI HA PROU

estigui conforme ab el fons d'aqueix article. Y es perquè la dona bruta, com el diputat a Corts, tenen varis aspectes y són aixís o de l'altra manera, segons el punt de vista ont se colouqui l'espectador.

Afortunadament la veritat sempre sura.

P. BERTRANA

Nosaltres, contents

Responent al tan extrany com destrempat requeriment de l'Ignasi Iglesias, els amics y companys Rusiñol, Alomar y Bertrana, han fet sentir la seva veu en el plet entaulat entre'l public y l'autor de *Flors de Cingle*, plet del qual, en una expressió reduidíssima, L'ESQUELLA s'ha fet ressò.

Han parlat els amics, doncs, y, sense acord previ, sense

—¿Que l'entens, tu?

—Jo no, però té unes pantorrilles, que... déixaho anar.

inteligencies ni indicacions de cap mena, que ni escauen al periodic ni ells les admeterien, han dit... lo que per força haviem de dir. Nosaltres, que esperitualmente convivim ab ells, que són uns mateixos els llassos d'afecte y bona amistat que a tots ens lliguen, restem agraits a la nova mostra d'estima y consideració que pera nosaltres han tingut les seves plomes. No diem que es en les ocasions quan els amics se coneixen, perquè per endavant sabiem lo que anava a succeir. Entre'ls nostres literats hi han classes...

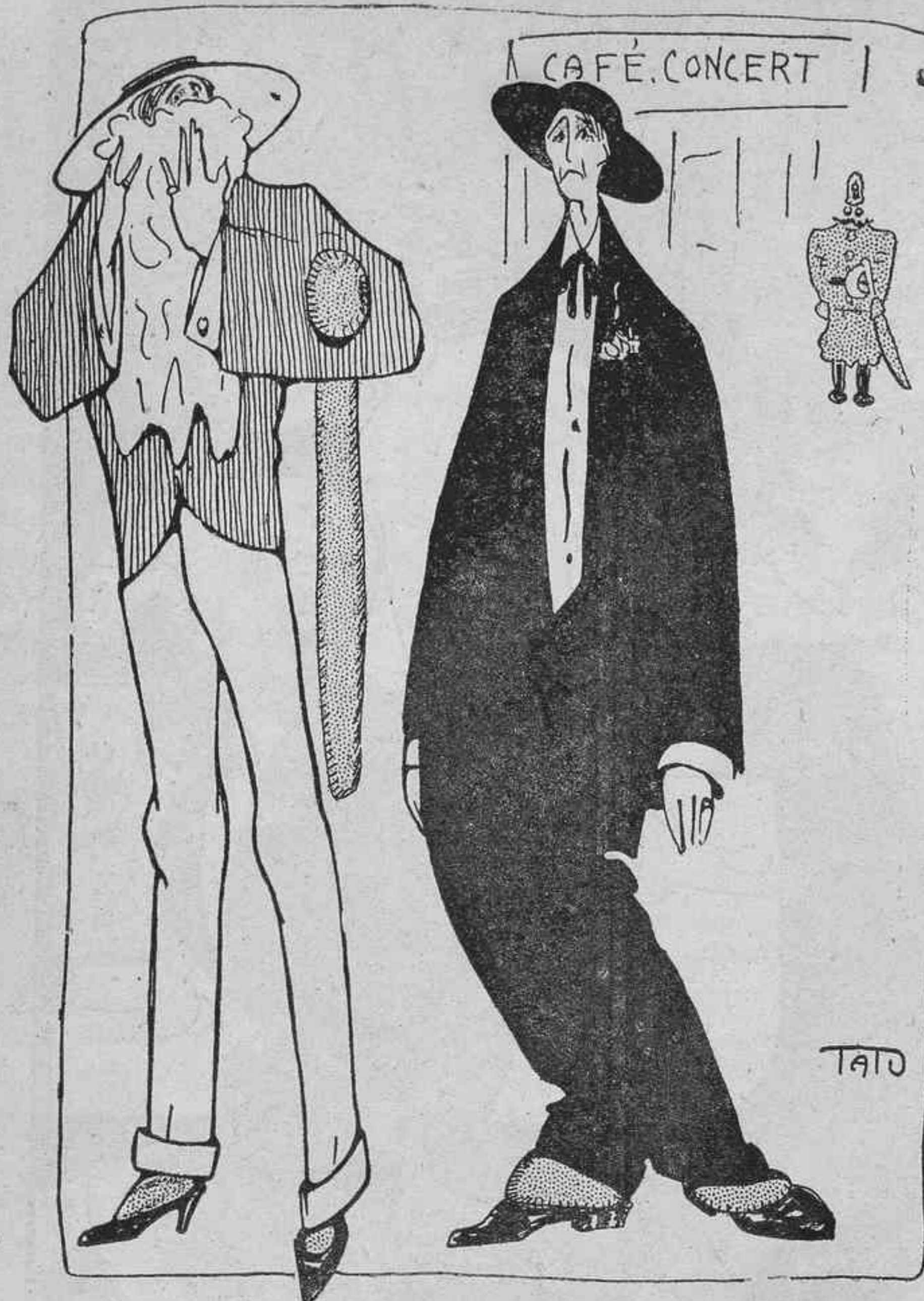
Estem contents, y si les lloances, les felicitacions y els aplaudiments ens envanissin, diriem que satisfets y tot.

Primer, perquè són innumbrables les enhorabones y els encoratjaments que de gent valiosa hem rebut.

Després, perquè l'esperit malefic y mal aconsellat que cercava dissensions impossibles, ha vist el seu desitg malsà estrellarse al topar contra la paret de la llealtat y l'honradesa.

¡Si la llissó aprofités, al menys!...

UN MARIT EXTRANYAT

—Vés si es curiós això!... La morta era la meva dona... y el que plora es ell.

—¿Ah, no més ve a passejarse per la platja?...
 ¿Y per què no's banya?
 —Perquè no'm proba. Aixís que'm tiro a mar,
 soc home a l'aigua.

Llissó de fets

¡Quines coses passen, devegades, a Barcelona!...

Aquesta va succeir l'altra setmana, en un dels carrers que la ventada de la Reforma, al omplirlos de sol, ha convertit en munts de pols y de runa.

Una pobra viuda que havia fet el niu en un d'aquells venerables edificis, va ser tirada al carrer en companyia dels mobles, afortunadament no gaire numerosos, y dels fills, que, desgraciadament, són nou.

—¿Aont aniré, ara, pobra de mi?—deia la desdixada, contemplant, sobre l'acera, al un costat, una pila de trastos, y al altre, un remat de criatures.

Ningú'n feia cas. Solament la Llei, severa y implacable, se dignava respondreli:

—Vés allà ont vulguis. El món es gran y, ben colocades les persones, hi ha puesto pera tothom.

—Es que jo no puc pagar; no tinc recursos, no tinc més que fills...

—¡Ah!—tornava a dir la Llei:—Jo ab això no m'hi fico. Jo no més sé que les habitacions han de pagarse y que'l qui no paga la seva, ha d'anar al carrer.—

Y al carrer varen estar vintiquatre hores la pobre mare, els nou fills y els miserables trastos, fins que uns ulls compassius varen fixarse ab ells y una mà pietosa volgué servirshi de guia en aquest immens desert ple de cases hermosíssimes y d'homes sense entranyes.

Y, lo que són les coincidencies, mentres entre'ls enderroc de la Reforma se desenrotllava aquet drama dolorós, a la Casa de la Ciutat, en el despaig del arcalde, tot eren crits d'admiració, y felicitacions, y enhorabones.

¿Què succeia?

Damunt d'una taula, exposades a la contemplació de regidors y curiosos, hi havia dugues copes magnifiques. Els que ja coneixien el seu destí, no feien més que admirarles y celebrar la seva bellesa, però quan algú, atrassat de noticies, preguntava pel significat d'aquelles esplèndides obres d'art, se li contestava:

—Són les dugues copes que l'Ajuntament regala pera'ls concursos d'aquesta setmana.

—¿Concursos?... ¿Quins?

—El de la Societat de Cassadors y l'Hipic. Són boniques, ¿veritat?... Ja poden serho, ja, per xò. 2.250 pessetes costen a Barcelona.—

Y el coro d'admiradors tornava a repetir les seves alabances, acariciant amorosament ab la mirada aquelles dugues copes, destinades a recompensar els meritis d'una escopeta habil y d'un cavall de potes lleugeres.

Algun d'aquells honorables senyors, ¿sabia, potser, que mentres ells se desfeien en elogis dels magnifics regalos, una mare y nou fills, llensats al carrer, buscaven en và un alberg pera ells y pera les seves miseries?...

Segurament que no. Y encara que ho hagués sapigut ¿què hauria pogut fer?

El Municipi barceloní, que té diners pera oferir copes als tiradors que apunten dret y als cavalls que corren forsa, no ha atinat mai en que pot succeir que una viuda ab nou criatures no pugui pagar el pis y sigui desahuciada, precisament en una setmana de concursos.

La llissó es dura, però aquestes són sempre les que més s'aprofiten.

Si'ls nou fills de la viuda treta de casa volen que l'Ajun-

tament pensi ab ells y els dongui alguna cosa, ja saben lo que han de fer: organitzar una carrera de cavalls o pendre part en un concurs de tiro.

Y si troben que això, pera la seva inteligencia, es massa complicat, procurin creixe forsa, cumpleixin ben depressa els vinticinc anys y fassin saber al public que ja tenen vot.

Veuran com, al acostarse les eleccions, els candidats aniran, un a un, a passalshi la mà per l'esquena y els diran ab accent persuassiu:

—Amics, estimats amics, jo us prometo que, si surto triomfant de les urnes, les vostres miseries s'hauran acabat pera sempre...—

Un lot de vots com el que constituiran els fills mascles de la viuda, farà obrir l'ull a tots els aspirants a concejal y valdrà la pena de clavàrlashi pel broc gros.

D'un pico aixís depèn, devegades, la perdua o la salvació d'un'acta.

A. MARCH

El banquet an en Rusiñol

Al salonet blau de l'aristocratic restaurant «Royal» va tenir lloc, dijous de la setmana passada, l'anunciat sopar d'homenatge an en Santiago Rusiñol, ab motiu dels seus nous triomfs artístics.

El menú va estar a l'altura de les quinze pessetes y ab això queda fet l'elogi del cuiner y no cal parlar més d'aquesta prosaica qüestió, que sols va interessar, durant uns minuts, al ventrell y al paladar.

Passaven de seixanta els comensals y entre ells hi havia lo més granat de la Barcelona artística y literaria. Les adhesions rebudes varen ser també nombrosíssimes y totes firmes *de cartel*, algunes de les quals foren llegides a l'hora dels brindis, iniciats per don Emili Junoy. En Santiago Rusiñol, que tenia a la dreta un capellà ideal, mossèn Pedregosa, y, a l'esquerra, l'esmentat senador republicà, s'alsà, per fi, en mitg de grans aplaudiments, a donar les gracies als reunits.

Ab aquell *gracejo*, ben amanit de sal y pebre, que es el seu peculiar estil, comensà dient, en Rusiñol, que encara que ell en la vida s'ho acostumava a pendre tot en broma, d'una cosa no sabia burlarse: dels homes de cor, y que, precisament, entre mitg de dos homes de cor l'havien colocat, l'Emili Junoy, l'home que ha tret més gent de la presó, y mossèn Pedregosa, el que ab la seva bondat evita que'ls que n'han sortit hi tornin. En Junoy es tan gran que... encara es solidari y sempre està a punt de fer una obra bona; l'altre es tan bò que es un jardí d'ànimes.

Emocionat de veres, el *Tiago*, ab la mateixa emoció ab que deu pintar els tarongers mallorquins, daurats per un sol de posta, va pintarnos ab hermosa paraula la redemptora tasca que ab la seva «Casa de Família» està fent mossèn Pedregosa a Barcelona, y excità a tots, polítics y artistes, gent de diners y gent d'aptituts, pera que prestin el degut apoi a l'obra del sant varó.

Després parlà de la «medalla» y, aleshores, més serè y més reposat, abocà el cabasset de les càustiques frases y de les punxants ironies. «¿Per què'ns en han de donar de medalles als pintors paisatgistes?», va venir a dir en Rusiñol «¿Encara no estem prou premiats ab el goig de traslladar a la tela les meravelles que veiem?» «Una cosa, no obstant, me fa acceptar gustós aqueixos honors oficials y es que, de resultes d'ells, me veig, després, reunit, com ara, entre bons amics. Y per una altra cosa: perquè jo, català de cor, crec que, al recompensarse a mi, recompensen a Catalunya».

Un espetec d'aplausos posà fi a les sucoses paraules de l'artista, que's vegé, després, obligat tota la nit a correspondre a les efusives encaixades d'amics y admiradors.

GOMA EXTRA

—Vaja, està vist; segons els darrers figurins de la moda, la veritable elegancia consisteix en el barret de palla.

LA JUNCALERA

—Cèlebre regidora lerrouxista, porta-vèu de les llevadores gallegues.

BARCELONA, CIUTAT DELS BANDOS

—¡Ai, ai!... ¿A Barcelona no deixen jugar a gepes?

—¿Ni fer necessitats?

—¿Ni parlar?

—¿Ni tirar piules?

—¿Ni escupir?

¿Ni posar anuncis?

—¿Ni fumar?

—¿Ni renegar?

—¿Y d'això'n diuen un país lliberal, senyor urbano?
 — ¡Home!, ¿voleu més llibertat?... No's permet res, tot està prohibit, y tothom fa lo que li dona la gana...

MUNICIPALESCA

L'enrenou que a la política ha portat el reformisme, havia de repercutir, per força, en el sí de les corporacions oficials.

El reformisme, que comensà a les Corts, ha sembrat el

disgust a la Diputació Provincial. Ha passat del Palau de la Diputació a l'edifici del davant, y ja estan alguns regidors de l'Esquerra buscant el modo de disgregar en una fracció més lo que, en virtut del manament del cos electoral, tindria d'esser bloc indestructible d'Esquerra Catalana.

¿Què hi farem? La desunió, l'incompatibilitat d'humor, més aviat que la diferencia de criteri, sembla esser consubstan-

cial entre'ls homes que, en política, majors mostres de cohesió y de disciplina tindrien de donar...

Haventhi en el Consistori tants grups com matisos se compten en aquesta política personal y de barriada que avui per avui impera, era de llei que, a semblansa de lo que en la Diputació s'ha fet, se constituís en l'Ajuntament la minoria reformista. La tenim, doncs, y si bé a l'hora en que escrivim aquestes ratlles no s'ha donat a conèixer oficialment, es de suposar que no trigarà a ferho. Pera divertiment de quants barcelonins s'ocupen dels afers municipals y com si a l'Ajuntament les divisions no fossin prou, tindrem en lo successiu minoria reformista, migrada, però minoria al fi. La constituïda pels radicals dissidents no es pas més grossa. La formada per en *Cuca fera*, tot sol, un bon tros més petita.

Formaran en el grupo, segons noves de bona tinta, els senyors Ricart, Carcereny y Millán. El primer tindrà la quefatura, encara que no falta qui afirma que, pera millor respondre al fi pel qual ha sigut la minoria creada, pera millor donar satisfacció a les diferents tendències que l'integren, se constituïran els mentats senyors en directori.

No'n sabem res, pel cert. Lo que sí pot assegurar-se es que'l poble, que no s'equivoca y en té sempre una pera dir, tan bon punt ha sapigut els noms dels seus components, ha tret al nou bando consistorial el sobrenom de MINORIA DE L'AMOR.

Pels qui coneguïn la manera d'esser de cada regidor, no deixarà de constituir la denominació un acert bastant graciós.

JUST

¡No ve!...

Altra vegada ha sigut aplassada la visita d'en Magalhaes Lima a Barcelona. Y vès per quines inesperades vies el *pavo republicano* de don Alejandro ha trobat un *pendant*. El *pavo*, tantes voltes promès, no ve; la visita, ab tanta freqüència anunciada, no's fa.

Nosaltres sentiriem moltíssim que'ls magalhaes-limistes de Barcelona s'enfadessin, però creiem sincerament que'l viatge del gran pensador portuguès ha entrat ja en el domini de la broma.

Tots hem tingut el gust de llegirho. Que vindrà a mitjos de Febrer... Que's deixa pels darrers de Mars... Que del Abril no passa... Que pel Maig... Que definitivament pel Juny... Ara anava de debò. Fins s'havia senyalat el dia y l'hora de la seva arribada...

Y de prompte... ¡no hi hà res de lo dit!... «Queda altra vegada suspesa la visita del senyor Magalhaes Lima».

¿Còm s'explica aquesta contradansa d'anuncis de vinguda y sobtats aplassaments? ¿Qui'n té la culpa d'això?

No ho sabem. Lo cert es que, ab tan lamentable motiu, els reaccionaris ens prenen el pèl sense compassió y algun fins s'ha atrevit a dirnos:

—Però ¿en què pensen, homes de Déu?... ¿Vostès són els que volen portar la República, y ni sisquera saben portar un republicà?...

* * *

Y encara, no es pas això lo més trist.

Lo pitjor es que aquet cop, ab l'avís de suspensió de la visita, hi va també una advertència que'ns ha deixat estupefactes.

El viatge del senyor Magalhaes Lima no ha sigut solament suspès, sinó que, segons diu el diari que més al corrent sembla estar d'aquest assumpte, ha quedat aplassat «fins que

estiguin satisfactoriament solucionats els problemes interiors que actualment agiten el seu país».

Lector, ni lusòfil ni lusòfob, però home de bon sentit, ¿no creus tu que aquestes paraules, rectament interpretades, volen dir que'l gran portuguès no vindrà mai?

MITU

A la memoria de l'Anton Isern

Un acte senzill y emocionant se celebrà, dissabte passat, en el cementiri de Cabrera de Mataró, al peu del gegantí Burriac. Coincidint ab el sisè aniversari de la tràgica mort del malaguanyat Anton Isern Arnau, tingué lloc l'inauguració de la làpida que tanca els restes de l'infortunat poeta camperol.

La làpida, obra de l'excellent esculptor senyor Cabanes, conté aqueixa sentida inscripció d'en Guanyabens:

«El torb el sorprengué
tot just al bell florir.
Lluità; vensut va sê.
Del món se desprengué,
però no va morir.»

L'esplendor de la naturalesa y la simple sinceritat de l'homenatge, donaren un tò solemni y de debò corprenedor a l'acte, al qual hi assistiren els amics intims que en vida tingué l'Isern, molts admiradors, els ajuntaments de Cabrera y d'Alcover, representacions d'infinitat de centres nacionalistes y literaris; fent ús de la paraula o llegint inspirats treballs els senyors Puig y Ferrer, Girbal Jaume, Mas y Abril, Cabanes y altres, y donantse compte també de valioses adhesions rebudes.

EL "BAMBINO"

Una de les notes més característiques de la Roma del si-gle XVIII va esser l'extranya barreja de religiositat fanàtica y de pornografic escandol que dominava en les famílies d'alta alcurnia.

Y va esser aleshores que's varen popularisar d'una manera alarmant els miracles del *bambino*, un Jesuset de fusta pintada, com els altres, pero que tenia el dò y la particularitat d'esser l'acaparador de la fè de tota aquella frívola generació.

El *bambino* no estava mai en vaga. Davant l'iglesia que tenia la fortuna de posseir tan portentosa reliquia, els bons

ciudadans de Roma hi feien quia esperant tanda, y la prioritat dels seus miraculosos auxilis era sovint motiu de disputes, bofetades y desafios en tota regla.

Quan el *bambino* era portat pels carrers, ben colocadet dintre d'un cotxe, entremitg de dos capellans, la gent del poble, bona y senzilla, s'ajonollava reverenciosament al seu pas, y mastegava oracions saludantlo ab profund respecte y mística unció.

Els miracles del *bambino* consistien en tornar la salut als malalts. La seva gran eficacia podria compararse a la de la Verge de Lourdes, ab la ventatja de que'l *niño* portava el miracle a domicili.

Aixís que la ciencia's veia impotent davant el curs d'una malaltia, la familia del malalt, a pregs d'aquet o per iniciativa d'ella mateixa, anava a cercar el *bambino*; el colocaven a dins del llit, al costat del pacient, y el pacient sanava o's moria, segons desiguis del cel.

Una vegada, la tendre y sicalíptica filla d'un gran senyor de la noblesa, va demanar el *bambino* a corre-cuita. Eren les tres de la matinada. Feia tres o quatre dies que la pobra noia gemegava, sense que ningú li sapigués endevinar el mal, o callantse'l els que li coneixien. Però el bon Jesuset de fusta, molt enfeinat en aquella època, no pogué esser portat al llit de la malalta fins a la nit de l'endemà.

Arribà, per fi, el *bambino*; y quina sorpresa no tindrien els capellans que'l duien quan, a l'entrar a l'arcoba de la pacient, sentiren que sortia de dins del llit el plor mascle d'una criatura acabada de neixer.

—¡Vaia unes hores de portarme'!—exclamà la xicota ab un picaresc y mal dissimulat somris.

A lo qual respongué amatent un dels capellans:

—Perdoni si ha fet un xic tard; però el nostre *bambino*, quan es demanat ab insistencia a casa d'una hermosa senyoreta, per molt que's fassi esperar, no triga mai nou mesos en arribarhi.

YORICK

GLOSARI

EL DARRER SOLIDARI

El nostre estimat amic Emili Junoy, junt ab el glosador, són tal volta els dos unics solidaris que encara queden d'aquell memorable moviment de tot Catalunya, que tants cors va fer bategar, tantes senyeres, banderes y penons va treure al carrer, y tantes abraçades va promoure per aquestes rambles y plasses.

L'amic Junoy no s'en sab estar de veure abraçar la gent. Pateix del mal d'afecció, si es que l'afecció pugui esser un mal; no comprèn que les mans dels homes s'hagin pogut fer pera altra cosa que pera estrenyers coralment, ni que la llengua sia feta sinó pera mots d'armonia, ni que les ànimes tinguin verí, ni els dits ungles, ni el cervell malícia.

L'amic Junoy se podria dir que es extracte de solidari, y, com que veu que per agrupaments les unions són molt difícils, ara vol fer de Pare Pedas y d'agencia matrimonial, y, ab una generositat digna dels temps de l'Arcadia, s'ha proposat unir d'idees els següents amonestats:

En Lluhí ab en Cambó.

Don Melquiades ab en Sol y Ortega.

En López ab en Marial.

En Bertrana ab els esperantistes.

Y el Gallito ab la Pastora Imperio.

Lo d'en Lluhí y en Cambó no es difícil. En Lluhí ja ha fet un xisto, lo que vol dir que ja's retoca, que và per bé, que's treu dol y funeraria de sobre, y un home que no austeregi y además sia bona persona, aviat hi fa lliga ab en Cambó; en Melquiades y en Sol y Ortega tampoc són difícils de lligar: que l'un aprengui de castellà y l'altre de català y ja està arreglat; en López y en Marial també es facil: que no's diguin res y viuran en pau; en Bertrana y els esperantistes ja no es cosa tan planera, no per culpa del nostre amic, que no s'enfada mai ab ningú, sinó pels d'estrella verda, que sembla que pera entendres no més s'entenen ells ab ells, però aixís y tot podran abraçarse. Però lo que veig més difícil y podria esser que'l nostre Junoy, ab tot y ses grans facultats, no arribés a fer l'àvinensa, es ab lo de solidarisar el Gallo y la Pastora Imperio.

L'Imperio no voldria que an el Gallo li fessin por certs toros... y n'hi fan... El Gallo voldria que l'Imperio respectés més els seus dubtes, que li fan saltar la barreira, y ella es valenta a totes hores. Ell voldria esser comprès, y ella també, y tots dos... no ho són. Ella voldria tenir un torero y ell voldria fer de marit; y el volguer tots dos tantes coses, tan difícils de lligar, com són els toros y la familia, l'epístola y el ball flamenc, la valentia de la dòna y la por natural del torero, me semblen obra tan costosa, que, si el nostre Junoy la logrés, se l'hauria de nomenar «Gran solidari honorari».

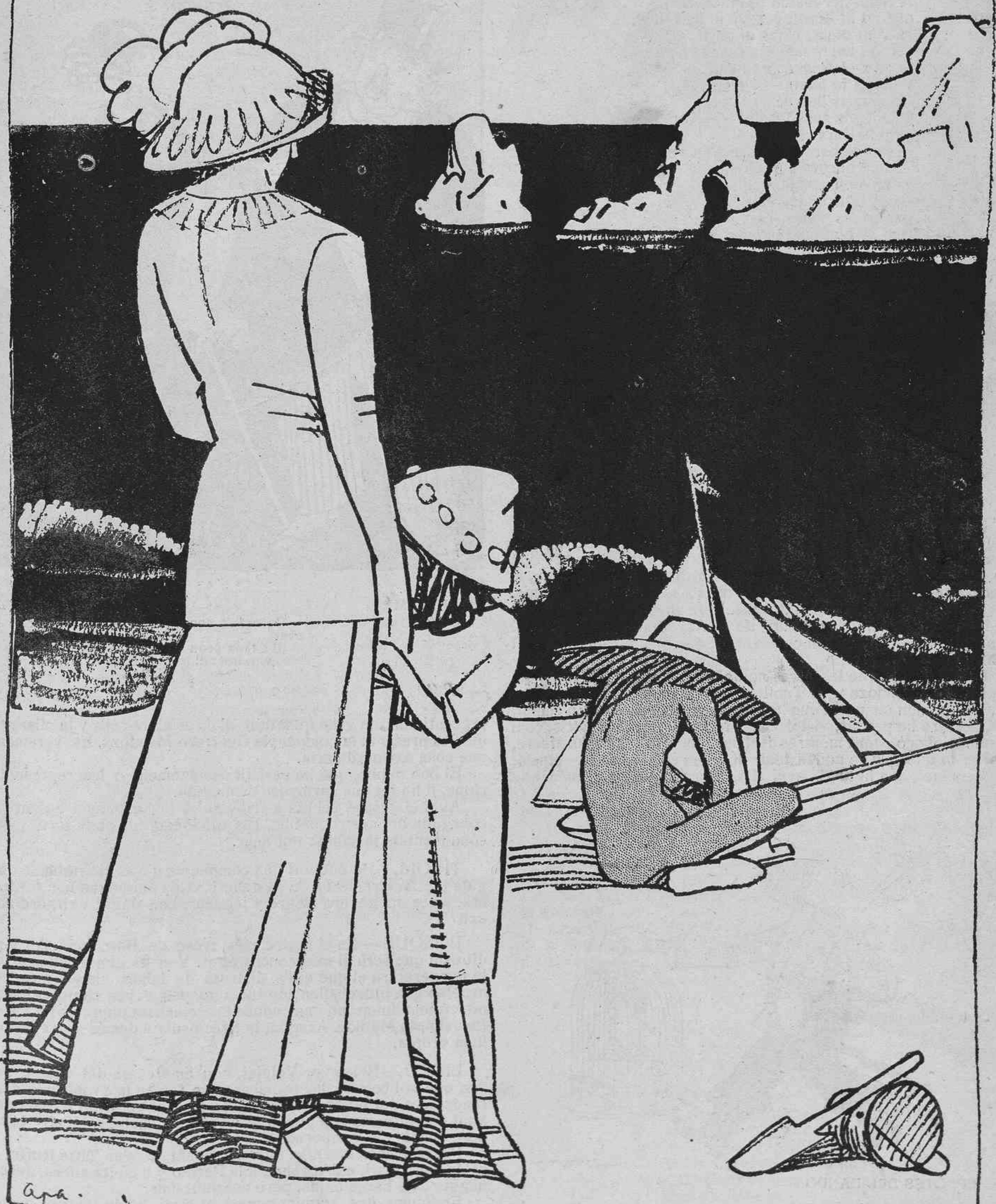
Avant, doncs, amic Junoy. Si el glosador, com a vell company, que us estima de debò, us pot servir d'escolà en aquets casaments que aneu a fer, no més li heu de donar hora y el tindreu a la sagristia.

XARAU

Elogi del bon burgès barceloní

¡Oh, el bon burgès barceloní, qui, revestit de bells assumptes, serva el record dels temps passats y dels presents en diu mil furies! El bon burgès barceloní menja tortell y du plantufes; per Corpus và a la professó y encara creu que hi hagin bruixes. Ell, es l'essencia de lo auster: aima la llar; les criatures són el seu flac, els fa petons y sempre els porta confitures. El bon burgès barceloní

Apa.

A LA VORA DEL MAR

—Mamà, ¿quí la fa bellugar, l'aigua?
—¿Això no sabs?... Els peixos que hi hà a dintre.

recull, quan troba, les engrunes,
 posa la cara de tres-deus
 si sent parlar de coses brutes.
 El bon burgès, quan ve l'estiu,
 d'aquí se'n va: hi ha masses pusses.
 A Sant Gervasi hi té un casal
 que no hi fa sol, perquè hi ha fulles.
 Havent dinat, baixa al jardí,
 sèu, y, encreuant les seves cuixes,
 llegeix el *Brusi*, pren cafè,
 y al gat fa quatre magarrufes.
 Un somriís lleu de satisfet
 pels llavis seus bé s'hi dibuixa;
 avui la Borsa ha afavorit
 el seu embarc de pebre y sucre.
 El bon burgès barceloní
 es un avar somnia-truites,
 es un felís endarrerit,
 per ell les penes són excuses.
 ¡Oh, el bon burgès barceloní,
 qui, revestit de bells assumptes,
 serva el record dels temps passats
 y dels presents en diu mil furies!

A. SERRANO Y VICTORI

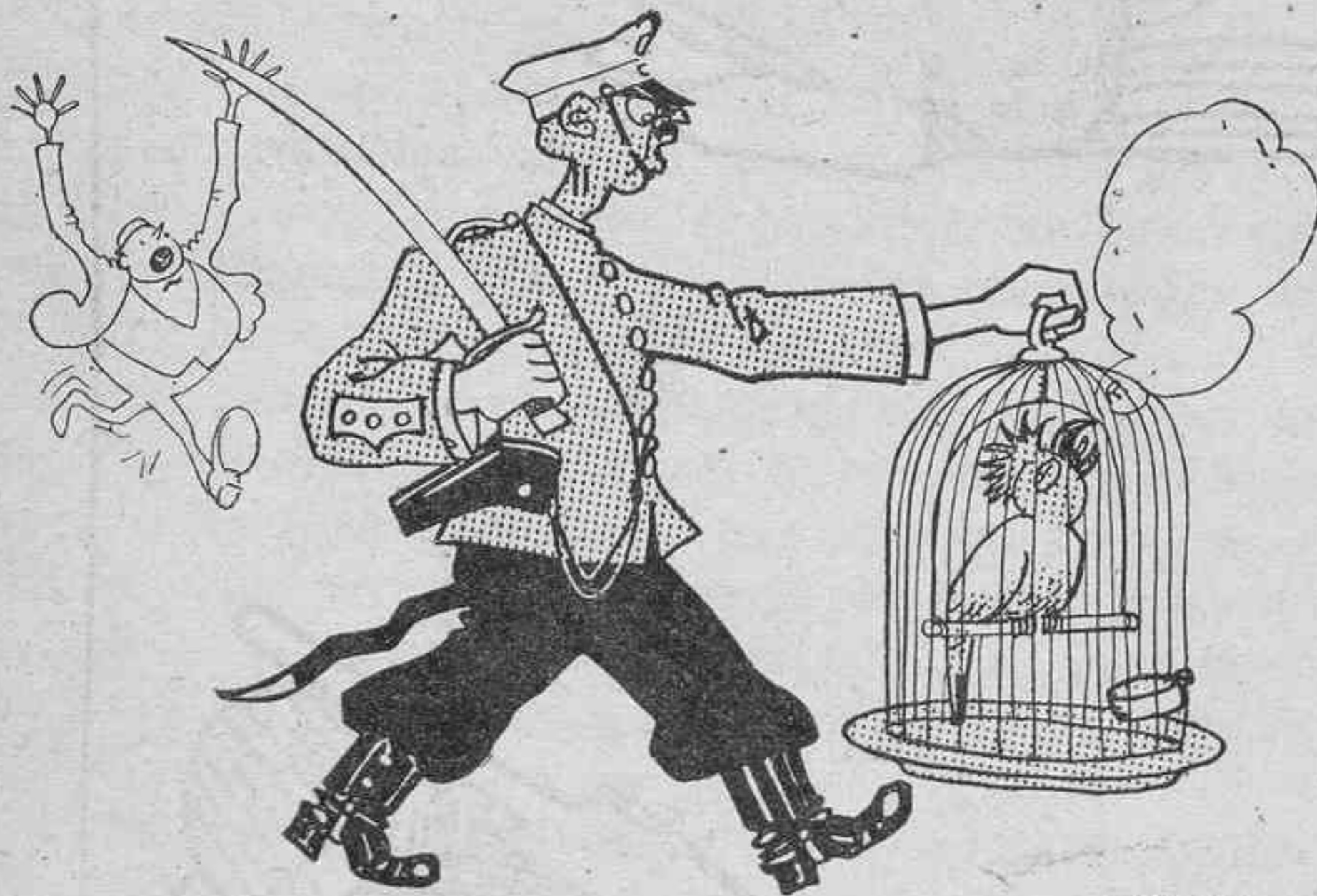

TELÓ ENLAIRE

NOVETATS.—Quan surtin aquestes ratlles ja s'haurà des-pedit la companyia Guerrero-Mendoza. La seva campanya no haurà sigut tan afortunada com altres anys; fòra d'*El Alcázar de las perlas*, d'en Villaespesa, y *La Marquesa Rosalinda*, d'en Valle-Inclán, no ha donat cap altra obra de positiu valor. Ha fet una pila d'obres carrinclones. Pera ahir nit venia anunciada l'estrena de *Por los pecados de un Rey*, del gran Marquina, que teniem molt interès en coneixer y de la qual parlarem en el pròxim número.

L'interpretació de les obres no ha sigut tampoc cosa major. En Díaz de Mendoza y en Tuhiller, dels homes, y la Srta. Blanco, d'elles, són els únics que han sostingut el pabelló. En cambi, la Guerrero ha perdut, visiblement, facultats, agafant vicis, com el somiqueig constant mentres declama, que són de pessim efecte.

Per lo que sols se poden tenir lloanses es per la presentació. Dubtem molt que hi hagi, avui dia, una companyia al món que

EFFECTES DEL BANDO

—Ya lo sabes, loro renegaire, loro blasfemo...
 O multa, o prisión correccional.
 —No, home; no'l porti a la presó... ¿Encara el
 vol més empresonat?

HIPISME

—Recorda't que vas dir que'm regalaries un cavall...
 —¡Bé tens prou memoria! Vaja, te'n cediré un dels quaranta del meu automobil.

presenti una tan gran quantitat d'obres ab la cura y la distinció que les presenta la companyia Guerrero-Mendoza. És, verament, una cosa extraordinaria.

El bon public, que ha assistit assiduament a les representacions, li ha fet una carinyosa despedida.

Avui al vespre debuta a «Novetats» la companyia Sainati, ja coneguda del nostre public. Els aficionats als plats forts y ben condimentats ja sabran ont anar.

TÍVOLI.—Ha debutat una companyia d'opereta italiana, dirigida per A. Granieri y A. Marchetti. Les obres que han fet fins ara, totes del gènere alegre y joganer, han tingut extraordinari exit.

BOSQUE.—Es el teatre més fresc de Barcelona. Ab això dit està que serà el més concorregut. Y si afegim a l'aliciet de la temperatura el que allí's disfruta de bones vistes, puig les artistes que hi treballen són totes guapes y ben contornejades, no creiem donar un mal consell recomanant una visiteta a la Farfalla, la Matilde Aragón, la Preciosilla y demás estrelles de llum propia.

LICEO.—El senyor Volpini, nou empresari del «Liceo», se veu que vol complir les promeses que feu en la proposició d'arrendament del nostre gran teatre, puig ha retornat d'Italia deixant escriturats una pila d'artistes que qualsevol d'ells basta pera omplir una temporada.

Preparem-nos a sentir, l'hivern vinent, al gran Titta Ruffo, al colós Stracciari, a l'Anselmi, a la Pareto y a molts altres, desconeguts dels barcelonins, però notabilissims.

Endavant, que, seguint per aquet camí, ha de tenir el senyor Volpini les simpaties de tots els aimants de l'art.

ALCÁZAR ESPAÑOL. - Per fi ha donat l'«Alcázar» la seva

revista d'estiu, que en res desmereix de les anteriorment estrenades.

Com les altres, es xistosa, un bon xic picanta y plena d'acudits pera tots els gustos.

Els trajos y les decoracions d'aquesta *Revue de verano* estan a l'altura de l'exèrcit de xamoses coupletistes que en l'obra prenen part, y que'l public de l'«Alcázar» no's cansa d'aplaudir.

La revista durarà. L'«Alcázar» haurà trobat en ella una bona mina, y les persones que's queixen sempre, que estan tristes y malhumorades, el medi de tornar a l'alegria y posar per una hora la cara riallera.

¿Pot demanarse més?

ESQUELLOTS

SENSE aparato de cap mena y ab una serietat digna d'alabansa, va celebrarse l'altre dijous l'entrega a la ciutat y a la familia d'en Maragall de la medalla que l'Ateneu ha fet encunyar pera perpetuar la memoria del insigne poeta.

L'acte tingué lloc en l'historic Saló de Cent y fou presidit per la viuda del gran escriptor, donya Clara Noble, a la que acompanyaven alguns individus de la seva familia.

Obra del escultor Arnau, la medalla, que es certament hermosa, porta en una cara un relleu alegòric y en l'altra aquesta inscripció: *L'Ateneu Barcelonès en memoria de Joan Maragall.—1860-1911.*

D'ella sols se n'han encunyat quatre: una que s'ha entregat a la familia, un'altra que conserva l'Ateneu y les dugues restants destinades a la ciutat de Barcelona y que han quedat depositades en l'Arxiu Municipal.

**

Un detall curiós.

Al acte, que, dintre de la seva senzillès, resultà solemnisim, sols varen assistirhi els regidors senyors Abadal, Carreras Candi, Ripoll, Ruiz Morales, Ballester, Nolla, Mir y Miró, Pardo, Rosés, Vallet, Ardura, Tarrés, Lluch, Martorell y Lladó. Total, quinze.

Es de creure que si, la cerimonia, en compte de celebrarse al Saló de Cent, s'hagués anat a fer a Moncada o al Tibidabo, la concurrència de concejals hauria sigut molt més nutrida.

UN reporter de salons, molt conegut per l'abundancia d'adjectius del seu ampulós vocabulari, descriu una festa al Park Güell y, al parlar de l'hermosura d'una senyoreta, apunta aquets versos:

«Dorada cabellera
que oculta tras sus rizos el tesoro
de la cara divina y hechicera
de nácar combinado con el oro...
etc., etc.»

Està bé la combinació.

Però lo que deu estar millor es l'*etc., etc.*

AH, sí?

Uns fut-bolistes de Sant Andreu—diu un diari—han de-

NEGOCIACIONS MATRIMONIALS

—Me sembla que a la noia no li ha agradat gaire la meva figura...
—No s'hi amohini. Mentres a mi m'agradin els seus milions...

manat que l'Ajuntament, per medi d'un corró a vapor, els arregli el seu camp.

Esperèm a veure quin serà el resultat que obtingui la petició dels apreciables fut-bolistes.

Perquè, si la resposta del Ajuntament es favorable, nosaltres, aprofitant tan bones disposicions, demanarèm també que l'arcalde vingui a casa a emblanquinarnos la cuina y a fregar nos la galeria.

¡Que diable!... Es allò que deia el notari del quènto:
«O se saca el rodillo de vapor para todos ó no se saca para ninguno.»

POBRES cines! ¡Quin torment y quines angoixes passen!
Uns se cremen y, per orde de l'autoritat, als altres els obliguen a tenir les seves portes tancades.
An aquí n'han tancat un, allà dos, més enllà quatre...
Locals de fusta y de drap, construccions neo-metàl·liques, casinos y casinets, societats aristocràtiques, si no estan en condicions no poden donà espectacles.

Si dura el rigor, la gent
que al *cine* es aficionada,
çont anirà—si Déu vol—
a rostirse y a esclafarse?
Està bé que's fassi aixís,
molt rebé; prò ¡quina llàstima
que no s'hagués fet igual
abans d'haverhi desgracies!

No es gaire prodig *El Diluvio* en el rengló dels xistos, però hi ha que confessar que quan se determina a ferne algun, el fa bo.

Dies enrera donava extens compte, en primera plana, d'una sessió celebrada per una academia científica y, com aquell que no diu res, extractant el discurs d'un senyer academic, escribia:

«Examinó, además, la deformación de la curva al variar el cociente de los parámetros determinantes de más infinito ó de menos infinito, con lo que aparecen curvas que llamó exteriores é interiores, conjugadas dos á dos, en el sentido de deducirse una interior de su exterior, conjugada con gran sencillez á causa de que la tercera raíz del radicando del tercer grado que introduce las funciones elípticas en los integrales es tal que su mitad es la suma de la media aritmética y la armónica de las otras dos raíces.»

Imagíninse quín efecte devia ferlos, això, als bons lectors del diari de la plassa Real, acostumats a la prosa transparent y amena d'en *Tarugata* y a les pintoresques relacions del esplendíssim *Fray Gerundio*.

De segur que alguns d'ells no varen poder dormir en tota la nit.

Y que altres, aprofitant l'oportunitat de ser a fins de mes, van corre a donarse de baixa.

SIMPÀTICA festa la «Festa de Joventut», organisaada per *La Il·lustració Catalana*, que tingué lloc el dia de Sant Pere, al Palau de la Música.

Discursos, versos, cants, art, entusiasme catalanesc y noies boniques, la tarda va transcórrer ben agradósament y fou un hermos íncentiu pera'l nostre jovent íncedit, que ab actes com aquet se l'encoratja al sant amor de les coses de la terra.

Al poeta Francesc Matheu, fundador y president d'aqueix festival de joventut, que quedarà ab caracter d'institució anyal, nostra coral enhorabona.

A la porta de Belles Arts, durant l'Exposició del Pa, un senyor llegeix un telegrama d'un diari en alta vèu:

—«A París ha sigut absoluta una dòna que havia robat dos kilos de pa pera donar menjar als seus fills.»

—Un fulano que ho sent:

—Jo li hauria donat vint anys de presidi.

—¡Sou molt rigorós, mestre!

—No, senyor; soc forner.

TAN mateix l'esser Governador d'una provincia com Barcelona, en els temps que correm, es cosa bastant més difícil que ballar una sardana ben ballada o discutir l'amplada de la gran via C de la Reforma.

Si a nosaltres ens oferissin dugues gangues, la primera autoritat civil d'aquesta provincia y la primera de Nadal d'aquest any, no som partidaris del govern ni de la rifa, però refusariem irrevocablement la primera y ens acontentariem modestament ab la segona, o sigui ab la *primera*. (Encara que això, a primera vista, sembli un trenca-closques, està comprès desseguida çoi?).

Aquesta determinació, si no haguessim sapigut que l'ofici de Governador es ja de sí molt engorrós y de molta responsabilitat, ens l'hauria fet pendre el sapiguer que fins d'averiguar les herbes dels bous de les *novillades* es cosa que se'n té de cuidar el senyor Governador.

¿Vostès se creien que això de les herbes queia dintre la jurisdicció dels herbolaris? Doncs, no, senyors; es de l'exclusiva

competencia del Governador, com seva es la culpa si els bedells no tenen les herbes reglamentaries y si, per no tenirles, a la Plassa's promou algun dia un daltabaix.

Aixís varem llegirho l'altre dia en la ressenya que d'una *corrida* publicava un periodic ben enterat.

Això sol, repetim, ens faria refusar el carrec, per molta que fos l'insistencia ab que'ns l'oferissin.

En materies *tauromàquiques* no'ns donem vergonya de confessar la nostra inferioritat.

Si haguessim d'intervenir
en les qüestions de les *reses*,
ens haurien de cridar:
«¡No lo entiende! ¡No lo entiende!».

FINS aont arriba la mirada escrutadora dels repòrters!...

Pels voltants d'El Pardo (Madrid) varen ser trobats l'altre dia els cadavres d'una noia y un jove que, segons tots els indicis, s'havien suicidat.

Com es de suposar, la majoria dels diaris de la Cort dongueren del fúnebre descubrimet una relació bastant extensa.

Però el que va batre el *record* va ser *El Imparcial* que, com a detall digne d'interès, explicava que ella, la morta, tenia a prop seu un vano...

«Un abanico—deia—en cuyo país se ven dos gatos blancos y uno negro, bajo un paraguas rojo, con lazos de cinta azul.»

¿Què tal?

¿No s'hi queda també, d'*azul*, el lector, davant d'aquesta minuciositat, que fins ara creiem patrimoni exclusiu dels xinos y dels confeccionadors de logogrifos numèrics?...

SEGONS ha confessat el senyor Lluhi y Rissech a un periodista que ha anat a interviewarlo, el dèficit municipal d'aquest any arribarà a 6,500,000 pessetes.

Sis milions y mitg d'excés dels gastos sobre els ingressos...

O siguin, 17,760 pessetes cada dia.

O, dit en altra forma, 148 duros cada hora que marca el rellotge.

Una ciutat que cada seixanta minuts s'atrasa de 148 duros està jutjada.

Jutjada... y exposada a que qualsevol dia el jutjat, a instancies dels acreedors, li embargui la camisa.

D'una carta de Madrid, en la que's parla de la temporada que allà ha fet la companyia Sainati:

«El género guñolesco tiene dos fases: lo indecente y lo horrible.»

»Aquí lo que más ha gustado ha sido lo indecente.»

Un aficionat als jocs de paraules facils, ara exclamaria:

—¡Vetaquí perquè de Madrid també'n diuen la *cort!*...

L Legim:

«Ayer el señor Darder visitó al señor Prat de la Riba.»

¿Què rediable passa a la Diputació?

¿Estarà malalt el drac de Sant Jordi?

Perquè no es de creure que la visita del veterinari Darder sigui pera'l President.

¡Si's tractés del *Niño de Dios*, que es curandero, encara!

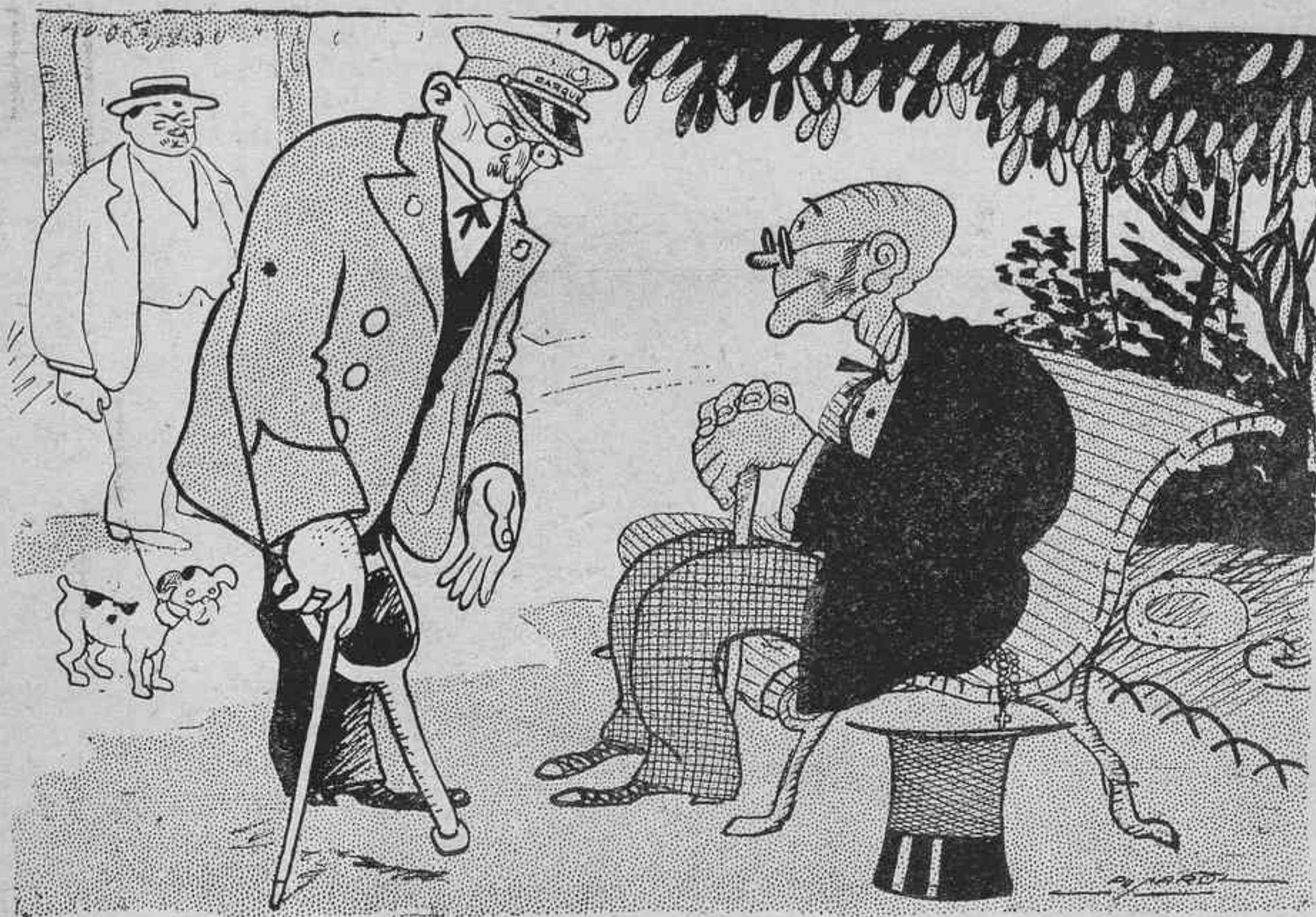
No sabem pas si *El Progreso*,
en la seva capsalera,
segueix dientse autonomista,
com se deia temps enrera.

Prò sabem que'ls capitosos
que'l dirigeixen y inspiren,
les autonomistes coses
ab tant interès se miren,
que quan aquestes, com ara,

LA ARGENTINA
Veritable eminencia en el ram de les danses espanyoles

PROPAGANT LA FÉ

—Aquí ont me veu, ja fa vint anys que haig d'arrossegar la cama de fusta...
—¡Ben tonto!... ¿Per què no aneu a Lourdes?

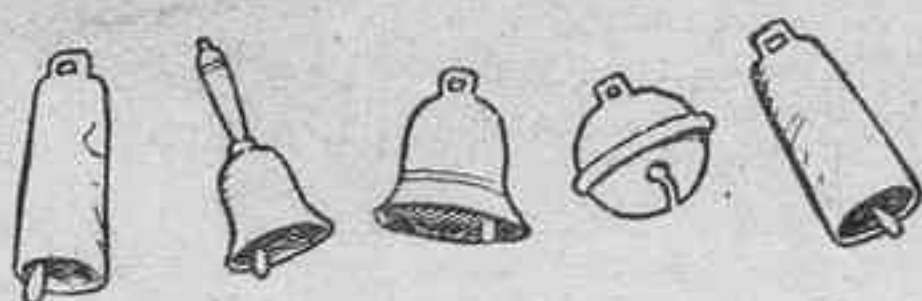
a les Corts se discuteixen,
ells, que d'una acta disposen,
a les sessions no assisteixen.
Del seu procedir poc serio
podrà esser que algú se'n planyi;
però, com a conseqüència,
no hi hà ningú més que'ls guanyi.
Tal com avui acredita
l'etiqueta dels seus diaris,
fa tres anys s'acreditaren
de fermes *revolucionaris*.

DE la secció *Religiosas* d'un diari local:
«Los Hermanos Maristas de la Inmaculada han celebrado la fiesta de repartición de premios en el «Palacio de la Ilusión».

¡Anar a parâ... els Maristes
al Palau de l'Ilusió!
¿Eh, quin número més maco?
¿Eh, quina gran atracció?

AQUETS dies hem hostatjat una colla de mariners americans, la major part d'ells negres com el fum d'estampa.
En Miranius, passejantse pel Moll, els contemplava bocabadat.

—M'agradaria esser negre com aquets mariners.
—¿Per què?—preguntà intrigat son pare.
—Perquè aixís podria dir forses mentides sense por de tornar-me vermell.

SOLUCIONS als darrers Trenca-caps

A la Xarada I: *Genoveva*.—A la Xarada II: *Dormiré*.—A l'Anagrama I: *Martí-Marit-Timar*.—A l'Anagrama II: *Ona-Nao*.—A la Targeta: *La alegría del batallón*.—A la Conversa: *Miquel*.—Al Jeroglific: *Qui va davant no va darrera*.

TRENCA-CAPS

XARADES

I

Consonant es la primera,
la segona n'es igual,
lo mateix *dos-mitg-tercera*
y altra la *quarta* en plural.
Ab un xic de cavilà,
total poble català.

A. B. (a) LO RECTOR DE VALLFOGONA

II

En bon *hu-dos*, tres *total*,
va caure y va pendre mal.

R. VALLS

MUDANSA

Volguent podar un *total*
el masover d'en Janot,
rebé un fort *total* al tot
que li causà forsa mal.

LAUREÀ CARDONER

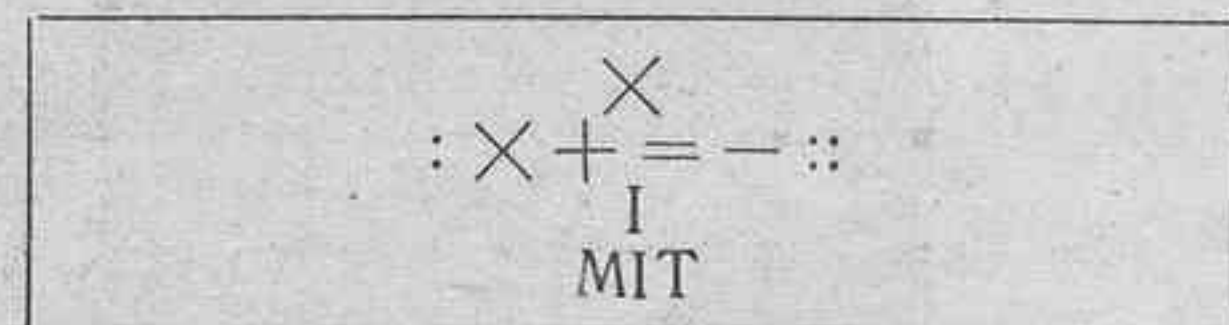
ANAGRAMA

Don *Total* digué an en *Tot*
que, si ab sa neta's casava,
per sa part els hi donava
trenta mil duros de dot.

LO NOY-NOY DE VILAFRANCA

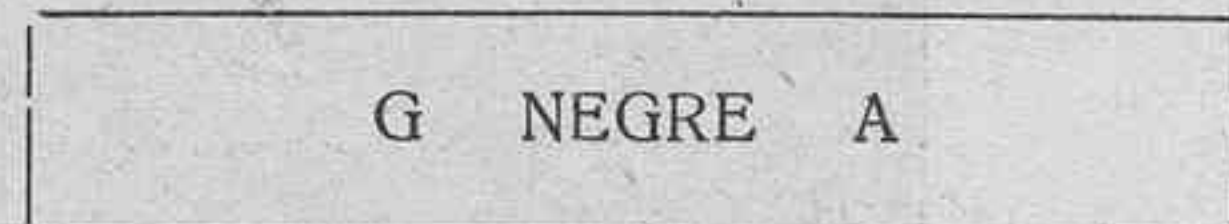
JEROGLIFICS

I

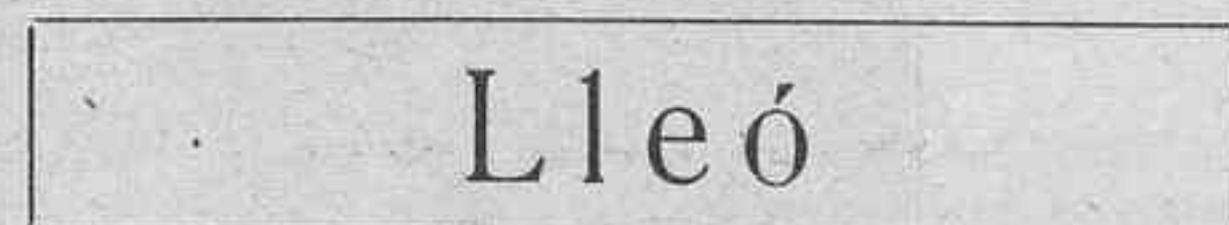
VINT Y CINQ

II

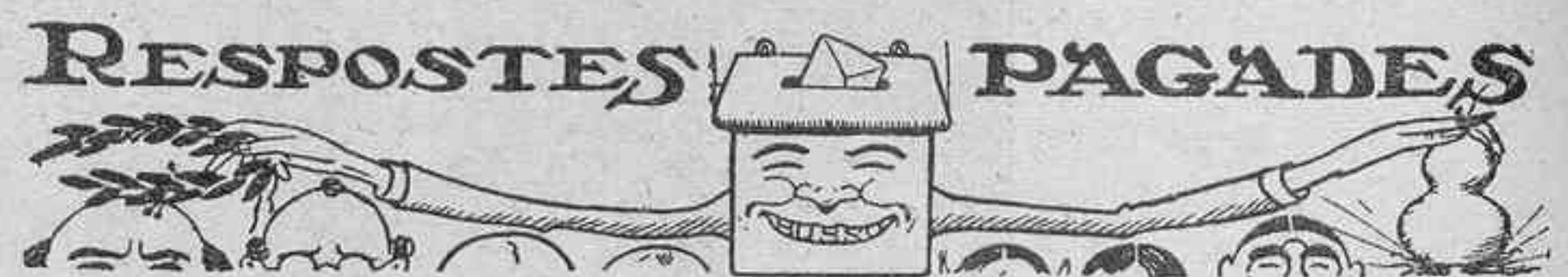

A. B. (a) LO RECTOR DE VALLFOGONA

III

JOAN ROCABERT

Joan Rocabert: Rebutts els trenca-caps, y *merçi beaucoup*.—Victor Canigó: No'ns acaben de satisfer. Y es que'ls gustos han canviat molt d'ensà que era moda aqueixa literatura.—S. Espigol: ¡Ja es particular el cas, ja!... Per massa *particular* no'm resulta.—Lluís Boixader T.: Els versos són una calamitat. Referent a lo que demana, haurà d'escriure directament a la llibreria.—B. Roig y P. Oriol: Farem la corresponent tria y's publicará lo que vagi bé.—F. M.: Tingui una mica de paciència, que totes aniran sortint un dia o altre. Ja pot pensar que nosaltres som els més interessats en que vegin prompte la llum.—Mr. Germain Lacai: Tot aixó es del temps de la velluria. No'ns convé.—F. F.: ¿Ab màquina d'escriure y a dues tintes?... ¡Re noi, quin luxo! ¡Y quina poca feina que hi hà pel món!—Ramon Valls: Les xarades que m'envia—entren totes en cartera—esperant que'ls toqui el dia.—J. P.: ¡Llàstima de tarja-postal! Els deu centims que li costa podia haver-los donat a un pobre. ¡Ah! y del còlera ¿còm estan?

Antoni López, editor — Rambla del Mitg, núm. 20
Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Oim, 8
BARCELONA

Antoni López, editor, Rambla del Mitg, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

- - EDICIONS POPULARS D'EN
SANTIAGO RUSIÑOL

EL DESPATRIAT

Preu: UNA PESSETA ■■

!! OBRA NOVA !!

EL QUART DOLS

LLAMINADURES DEL COR

Gracies, xistos y ocurrencies
sobre'l plet del matrimoni
y les seves conseqüencies

Preu: 2 ralets

BIBLIOTECA

RENACIMIENTO

Últimas obras publicadas

E. Marquina	—El rey trovador : : :	Ptas. 3'50
J. Dicenta	—Los bárbaros : : :	» 3'50
A. de Hoyos	—La vejez de Heliogábalo :	» 3'50
M. de Unamuno	—Soliloquios y conversa- ciones : : : :	» 3'50
Baldomero Argente	—Henry George, su vida y su obra : : : :	» 3'50

RODOLFO EUCKEN

LA VIDA SU VALOR Y SU SIGNIFICACIÓN

Traducción y estudio crítico de las doctrinas del autor

por ELOY LUIS ANDRÉ

Un tomo en 8.º : Ptas. 3

NOTA. — Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliuranses del Giro Mútuu o be en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitg, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, además, un ral pera certificar. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

SOSTRES-GRANISAT

L'home més fresc de Barcelona.